

2021-09-09

Till

Statssekreterare hos energiminister Anders Ygeman: Sebastian de Toro
Chef för Energinheten på Infrastrukturdepartementet: Magnus Blümer
Expert Energinheten, Infrastrukturdepartementet: Björn Telenius

Hållbarhetskriterierna i förslaget till reviderat Förnybartdirektiv

Gemensamma ståndpunkter från Energiföretagen, LRF-skogsägarna, Skogsindustrierna, Svebio och Trädbränsleföreningen.

Vi ser med oro på flera av de förslag som presenterats av EU-kommissionen, samtidigt som vi stödjer de höjda ambitionerna i direktivförslaget när det gäller ökad andel förnybar energi, men ser med oro på flera av de förslag som presenterats av EU-kommissionen, särskilt när det gäller förslaget om utvidgade hållbarhetskriterier. Hållbart producerad biomassa kan spela en avgörande roll för att nå de högre målen. Men det är då viktigt att inte införa restriktioner som minskar utbudet av förnybara bränslen från skogsbruk, jordbruk och avfall. Flera av de förslag som EU-kommissionen presenterar kommer att medföra ökad byråkrati utan att garantera ökad miljö- och klimatnytta.

Förslagen är omfattande ingrepp i skogsbruk, skogsindustri och energisystem, och omsätter EU-kommissionens omdiskuterade skogsstrategi direkt i lagstiftning. Förslagen blir en ny parallell skogslagstiftning att förhålla sig till som riskerar att urholka konkurrenskraften i befintliga värdekedjor. Det är olyckligt att förslaget innebär att det riskbaserade förhållningssättet som implementerades i och med REDII inte längre kommer att vara möjligt att applicera.

Som framgår av Impact Assessment till förslaget var en majoritet av företrädare för marknadsaktörer och myndigheter motståndare till att revidera hållbarhetskriterierna, mot bakgrund av att de nu gällande kriterierna ännu inte börjat tillämpas av marknadens aktörer. I RED II stipuleras dessutom att kommissionen skall utvärdera de nu antagna och tillämpade kriterierna för skoglig biomassa 2026. Det var ett bra beslut eftersom man då kan göra en bedömning av hur kriterierna fungerar på marknaden.

Tilläggen i artikel 3, paragraf 3

Förslaget innebär en ytterligare reglering av råvaruflödena som strider mot principen om fri marknad för varor. Restriktionen mot att använda såg- och fanertimmer finns redan i Annex IX A som ett undantag för skogsråvara för produktion av avancerade biodrivmedel, men kommer nu också att gälla el- och värmeproduktion. Förbudet är onödigt eftersom marknaden redan ser till att kvalitetsvirke inte används för energiändamål. Ingen säljer sådant virke till ett energiföretag när man kan få fem gånger så bra betalt från ett sågverk. Omfattande övervakning och styrning av skogsråvara kommer att medföra stora administrativa och operativa kostnader.

Förbudet mot att använda stubbar och rötter saknar motivering och vetenskapligt underlag. Omfattande svensk forskning har visat att det är möjligt att skörda stubbar upp till lokalt anpassade nivåer på ett miljömässigt hållbart sätt och med betydande klimatnytta, vilket

2021-09-09

framgår av Energimyndighetens syntesrapport *Miljöpåverkan av skogsbränsleuttag - En syntes av forskningsläget baserat på Bränsleprogrammet hållbarhet 2011–2016* (ER 2018:02).

Kommissionen föreslår också att den på egen hand ska övervaka och åtgärda råvaruflödena, vilket innebär att ytterligare nationellt självstyre inom skogspolitik överlämnas till Bryssel.

Ändringarna i artikel 29

Förslaget att skoglig biomassa ska omfattas av samma markkriterier (paragraf 3) som biomassa från åkermark får stora negativa konsekvenser:

- Förslaget använder sig av odefinierade begrepp för olika typer av skogar och förslaget går därför inte att tolka eller implementera.
- Det blir inte längre möjligt att bedöma hållbarheten för skoglig biomassa enbart utifrån en riskbedömning, så som nu sker enligt paragraf 6 och 7.
- I stället införs parallella ytterligare kriterier som faller utför denna riskbedömning.
- Det innebär att vi inte längre kan luta oss mot den fungerande svenska skogsvårdslagstiftningen, och att de förhållandevis obyråkratiska system som nu byggs upp inte kommer att räcka för att visa uppfyllelse av hållbarhetskriterierna för skoglig biomassa.
- Sannolikt innebär det kraftigt ökade kostnader för alla aktörer i bränslekedjan, vilket i sin tur kan leda till minskad tillförsel av energiråvara.

Markkriterierna i paragraf 3 har utformats för att förhindra att man producerar råvara för biodrivmedel på jordbruksmarker som avskogats eller på dikat torvmark, huvudsakligen i tropikerna. Paragraferna har inte utformats för att omfatta skogsmark som var skogsmark före 2008 och som fortfarande är skogsmark. Dessa marker bör regleras i paragraf 6 och 7. Om man anser att skyddet för urskog och skogar med hög biodiversitet bör stärkas anser vi att det bör ske genom tillägg i artikel 6 och 7, så att skogsbiomassa kan bedömas i ett sammanhang och i ett sammanhållet system.

Tillägget i paragraf 6a (iv) innebär en betydande skärpning av kriterierna för hållbart skogsbruk, som går långt utöver den svenska skogslagstiftningen och inkräktar på den nationella kompetensen över skogspolitiken. Det gäller särskilt kravet på att reglera hyggesstorlekar och restriktioner mot stubbskörd. Övriga krav tillfredsställs troligen av de riktlinjer som finns för skörd av avverkningsrester, men de svepande formuleringarna kring biodiversitet och habitat skapar betydande osäkerhet.

Det finns en betydande risk att skörd av biomassa för energiändamål kommer att omges av mycket mer restriktiva regler än avverkningar för industriråvara, timmer och massaved. Ur klimatsynpunkt är detta mycket olyckligt eftersom det innebär att onödigt stora volymer biomassa lämnas i skogen för nedbrytning och frisläppande av koldioxid.

Förslaget att anläggningar större än 5 MW ska rapportera enligt kriterierna innebär en administrativ belastning för många små och medelstora företag och en ökad kostnad. Tidigare analyser av Energimyndigheten visar att små företag drabbas av mycket högre kostnad än stora företag räknat per levererad volym eller MWh. Det gäller både mindre

2021-09-09

värmeverk, sågverk och tillverkande företag som konverterat från fossilt bränsle till biobränsle.

Förslaget i paragraf 10 om att alla anläggningar, inklusive alla befintliga, ska omfattas av krav på växthusgasreduktion på 70% med skärpning till 80% från 2026 riskerar att slå ut många äldre anläggningar och innebär en retroaktiv lagstiftning. De flesta svenska anläggningar klarar sannolikt den lägre tröskeln, och en växthusgasreduktion med 70% jämfört med fossilt bränsle är en betydande klimatvinst.

Sammanfattande synpunkter

Användningen av biobränslen från skog svarar för en mycket stor andel av den svenska energiförsörjningen, både för värme- och elproduktion och för den svenska industrin. Bioenergi står idag för omkring 37 procent av slutanvändningen av energi i Sverige. Det här är en betydande del av förklaringen till att Sverige har EU:s högsta andel förnybar energi och låga utsläpp av växthusgaser både per capita och i relation till BNP jämfört med övriga EU-länder. Det finns dessutom betydande potential att öka användningen av skogsbiomassa för energiändamål. Det är mot den här bakgrunden mycket viktigt att den svenska regeringen agerar för att säkerställa att direktivet slår vakt om alla de positiva aspekter som uppnås med användande av bioenergi och att hållbarhetskriterierna utformas i enlighet med detta, utan för stor påverkan på den biologiska mångfalden.

Åsa Pettersson, VD Energiföretagen Sverige

Viveka Beckeman, VD Skogsindustrierna

Gustav Melin, VD Svebio

Magnus Kindbom, Skogsdirektör LRF Skogsägarna

Bertil Leijding, Ordförande Trädbränsleföreningen